

§ 8

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Anniina Iskaniuksen ym. valtuustoaloitteesta koskien katutyöhaittoja

HEL 2023-008681 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin katutöiden urakkasopimukseen tulee lisätä nykyistä huomattavasti tarkempi ja vaiheistettu aikataulu, joka on laadittu tavalla, joka vähentää elinkeinoelämälle aiheutuvia haittoja. Lisäksi sopimukseen tulee luoda kannustinjärjestelmä, joka kannustaa alittamaan katutöihin asetetun aikataulun ja vastaavasti sanktiojärjestelmä, mikäli sovittu aikataulu ylitetään. Uudistettuja urakkasopimuksia pitää käyttää sekä kaupungin omassa tuotannossa että ulkoa ostetuissa hankkeissa.

Projekteissa kehitetään jatkuvasti urakka-asiakirjoja. Sanktiojärjestelmää on paranneltu niin, että se vastaa entistä paremmin tarvetta varmistaa työmaiden suunnitellun mukainen eteneminen. Kehityksen tavoitteena on lyhentää katujen ja muiden yleisten alueiden varausaikoja työmaa- ynnä muuhun käyttöön. Hinnoittelumallilla ohjataan yleisten alueiden varaamista mahdollisimman lyhytaikaiseen käyttöön. Talousarvioneuvotteluiden tuloksena otetaan käyttöön työmaalupaus katu- sekä muille yleisille alueille kohdentuvissa rakennus- ja korjaustöissä. Jokaiselle hankkeelle asetetaan aikataululupaus, jolla minimoidaan kaupunkilaisille töistä aiheutuvan haitan kesto. Aikataululupaukset ja niiden toteumat tai poikkeamat raportoidaan hankekohtaisesti rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle. Toimilla vahvistetaan töiden nopeaa toteutumista.

Allianssihankeissa, kuten Raide-Jokerissa, Kalasatamasta Pasilaan -hankkeessa ja Kruunusillat-hankkeessa on avaintulosalueisiin perustuva bonusjärjestelmä. Lisäksi aiemmin toteutetussa Kasin katutöissä on ollut käytössä sanktio- ja kannustinjärjestelmä. Mannerheimintien urakassa on käytössä välitavoitteellinen bonusjärjestelmä. Allianssihankeiden, Mannerheimintien ja Kasin katutöiden kokemusten pohjalta kehitetään bonussanktiomenettelyn laajentamista käytettäväksi tuleviin suuriin katuhankkeisiin.

Kehitysvaiheellisten projektien osalta toimintamalleja kehitetään jatkuvasti saatujen kokemusten perusteella, ja urakoitsijoilta vaaditaan so-

pimusehtojen mukaisesti aikaisempaa tarkempaa aikataulu- ja työnsuunnittelua. Tämä on olennainen osa projektin laadun ja tehokkuuden parantamista.

Urakoitsijoiden etujen mukaista ei ole pitkittää urakoita, sillä se aiheuttaa urakoitsijalle lisäkustannuksia kuten työmaan yleiskustannukset, joista urakoitsija ei saa korvausta erikseen. Urakoissa yleisesti käytetty rakennusurakan yleiset sopimusehdot (YSE) sisältävät viivästys-sakkoja ja seuraamuksia, jotka kannustavat urakoitsijoita pitämään kiinni sovitusta aikatauluista. Urakoiden yleisaikatauluihin on sopimuksen liitteenä olevassa urakkaohjelmassa tarkat laatimisohteet ja yhteisesti hyväksytty aikataulu on sopimuksessa sitova.

Toimialalla tarkastellaan parhaillaan kaivulupa- ja aluevuokramaksujen korottamista siten, että ne kannustavat nykyistä tehokkaammin työmaan kestojen minimointiin.

Kruunusillat-allianssissa on kehitetty ja otettu käyttöön eri kulkumuotojen työnaikaisten liikennejärjestelyjen laatua osoittava mittari (TLJ-mittari), joka mahdollistaa liikennejärjestelyiden toimivuuden objektiivisen mittaamisen. TLJ-mittari mahdollistaa laatuvaatimusten asettamisen tuleville katuremonteille.

Katutöiden yhteydessä järjestetään jatkuvaa seurantaa ja asukaskyselyitä, joiden avulla voidaan arvioida, miten katutyöt vaikuttavat asukkaiden elämään ja ympäristöön. Tämä palautteenkeruu mahdollistaa alueen toimivuuden ja parannuskohteiden tunnistamisen. Jatkuva palautejärjestelmä on olennainen osa urakoiden parantamista ja varmistaa, että kaupungin katutyöt ovat mahdollisimman toimivia ja vaikuttavia.

Kaupunkiympäristö toimiala tarkastelee ja kehittää jatkuvasti omien valtuuksiensa ja lainsäädännön puitteissa urakkasopimuksia ja kannustin/sanktiojärjestelmää siten, että katutöiden sujuvuus paranee.

Stara kehittää omaa toimintaansa muun muassa kehittämis- ja tuottavuusohjelman avulla, jossa yhtenä tavoitteena on työmaan tehokkuuden parantaminen. Työmaiden tehokkaampi läpivienti vähentää katutöiden haittoja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Liisa Taskila, yksikön päällikkö: 09 310 15368
liisa.taskila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 21.06.2023 Iskanius Anniina Kaupungin katutyöso-
musten kehittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Anniina Iskanius ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet
21.6.2023 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Helsinkiä rakennetaan ennätysellisen paljon: suuria katutyömaa-
hankkeita on ympäri kaupunkia. Samaan aikaan käynnissä on ennä-
tysmäärä raitiotiehankkeita, rakennetaan kaupunkibulevardeja, Kruu-
nusiltoja sekä huolehditaan myös normaaleista kunnostustöistä.

Katutöiden sujuvuudella on suuri merkitys kaupunkilaisille, yrityksille ja
elinkeinoelämälle. Hitaasti etenevät katutyöt vaikeuttavat paitsi arjen
sujuvuutta ja liikennettä, lisäävät päästöjä ja aiheuttavat kustannuksia
etenkin yrityksille, jos niiden saavutettavuus heikkenee. Hankkeiden
venyessä haitat ja kustannukset kasaantuvat.

Katutöiden sujuvoittamista selvitettiin edellisen valtuustokauden aikana
pormestari Vapaavuoren asettamassa ryhmässä. Aalto-yliopiston
kanssa tehdyn kehitysvaiheuran tiimoilta saatiin oppeja, jotka pitää
ottaa urakkasopimusten kehittämisen pohjaksi. Helsingin urakkasopi-
muksiin tulee lisätä katutöiden nykyistä huomattavasti tarkempi ja vai-
heistettu aikataulu, joka on laadittu tavalla joka vähentää elinkeinoelä-
mälle aiheutuvia haittoja. Lisäksi sopimukseen tulee luoda kannustinjär-
jestelmä, joka kannustaa alittamaan katutöihin asetetun aikataulun ja
vastaavasti sanktiojärjestelmä, mikäli sovittu aikataulu ylitetään. Uudis-
tetuja urakkasopimuksia pitää käyttää sekä kaupungin omassa tuotan-
nossa että ulkoa ostetuissa hankkeissa.

Helsinki on Suomen suurin infran tilaaja ja ostaja. Helsingin laatimilla
urakkasopimuksilla on suuri merkitys koko toimialan käytäntöjen muok-
kaajana. Väyläviraston urakkasopimuksia ja kansainvälisiä esimerkkejä
pitää käyttää työn pohjana."

Lausuntopyyntö

09.01.2024

Asia/8

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 7.11.2023 mennessä.

Kaupunginkanslia on myöntänyt lausunnon antamiselle lisäaikaa 21.2.2024 saakka.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Liisa Taskila, yksikön päällikkö: 09 310 15368
liisa.taskila(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 21.06.2023 Iskanius Anniina Kaupungin katutyösopimusten kehittäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano